

s. M. Benigna Tkocz AM

Archidiecezjalna Komisja Muzyki Sakralnej

Katowice

DZIAŁALNOŚĆ KS. ANTONIEGO REGINKA W KOMISJI MUZYKI SAKRALNEJ (ARCHI)DIECEZJI KATOWICKIEJ

Jedną z agend Administracji Apostolskiej Górnego Śląska, powołaną 10 lutego 1925 r., jeszcze przed utworzeniem diecezji katowickiej przez księdza administratora Augusta Hlonda, stała się Komisja dla Muzyki Kościelnej. Była organem doradczym Administracji Apostolskiej. Przyświecała jej troska o śpiew ludowy, czuwanie nad ustalonymi melodiami i tekstami, propagowanie śpiewu chóralnego oraz opieka nad organistami i kształcenie nowych kadr muzyków kościelnych¹.

Na przestrzeni wielu lat jej przewodniczącymi byli m.in.: ks. infułat Kasperlik², ks. prof. Romuald Rak³, ks. dr Edward Poloczek⁴ oraz ks. Adam Woźnik⁵. W związku z powstaniem w 1992 r. metropolii górnośląskiej, a w niej archidiecezji katowickiej, nastąpiła również zmiana w nazwie Komisji Muzyki Sakralnej – z Diecezjalnej na Archidiecezjalną⁶.

Ponieważ tematem tego przedłożenia jest działalność ks. Antoniego Reginka w (Archi)diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej⁷, jego treść została oparta na dokumentach znajdujących się głównie w archiwum tejszej komisji. Ukazują one najlepiej zarówno działalność tego gremium, jak i jej przewodniczącego.

¹ Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach [dalej: AAKat] Akta Rzeczowe [dalej: ARz] 138, s. 47, Dekret Administratora Apostolskiego ks. Augusta Hlonda z 10 lutego 1925 r., ustanawiający Komisję dla Muzyki Kościelnej.

² AAKat ARz 139, s. 13

³ Kancelaria Kurii Diecezjalnej w Katowicach [dalej: KcKKat] Dekret bpa Stanisława Adamskiego z 23 grudnia 1963 r., nr VH V- 2852/63, powołujący Komisję Muzyki Sakralnej.

⁴ KcKKat, dekret nominacyjny ks. bpa Herberta Bednorza dla ks. E. Poloczka z dnia 21 kwietnia 1976 r., nr VA I-5033/76

⁵ AAKat, Zespół Akt Personalnych (AP), sygn. 48/937, Ks. Adam Woźnik (1950-1995)

⁶ Dalej: AKMS.

⁷ Dalej: DKMS lub Komisja.

1. CZŁONEK KOMISJI

Trudno ustalić, kiedy ks. Antoni Reginek po raz pierwszy zasiadł w gronie członków komisji. Brak na to źródeł pisanych. Sam zainteresowany wspominał o tym, że prawdopodobnie bp H. Bednorz zaproponował świeżo upieczonemu absolwentowi muzykologii uczestnictwo we wspomnianym gremium⁸. Pierwszym udokumentowanym źródłem potwierdzającym jego udział w pracach komisji jest dekret nominacyjny na kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego, w zastępstwie ks. Edwarda Poloczka⁹. Ksiądz Antoni Reginek sporadycznie brał udział w posiedzeniach komisji, przygotowując się do jej przewodniczenia.

2. PRZEWODNICZĄCY (ARCHI)DIECEZJALNEJ KOMISJI MUZYKI SAKRALNEJ (1986–2003)

Dnia 6 grudnia 1985 r. ks. bp Damian Zimoń podpisał dekret nominacyjny dla ks. dra Antoniego Reginka na przewodniczącego Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej. Wyraził w nim nadzieję, że „praca Komisji przyczyni się do podniesienia poziomu śpiewu i muzyki sakralnej w diecezji katowickiej”¹⁰. Dekret ten wręczył 5 lutego 1986 r. na spotkaniu komisji nowemu Przewodniczącemu oraz zaproponowanym przez niego członkom komisji, podkreślając ich „odpowiedzialność za przekazanie w przyszłość dziedzictwa pieśni kościelnej”¹¹. Zarząd gremium stanowili: ks. Antoni Reginek – przewodniczący; ks. Edward Poloczek – jego zastępca; ks. Jan Waliczek – sekretarz.

W skład komisji weszli jako członkowie: ks. Romuald Rak, ks. Stanisław Puchała, s. Antonetta Dadok SCB, Julian Gembalski, Roman Dwornik, Stefan Prochownik, Władysław Szymański, Krzysztof K. Kaganiec, Paweł Kapłanek, Gerard Pyrttek¹².

⁸ Wywiad z ks. prof. A. Reginkiem [dalej: Wywiad...] przeprowadzony 16 maja 2018r. przez s. M. Benignę Tkocz AM, s. 1. – archiwum własne autorki.

⁹ AAKat ARz 741, s. 211, Dekret ks. bpa H. Bednorza dla ks. A. Reginka na kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego.

¹⁰ Archiwum Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej [dalej: AAKMS], Dekrety, Dekret nominacyjny ks. bpa Damiana Zimonia dla ks. A. Reginka z 6 grudnia 1985 r., nr VA I-5543/85

¹¹ AAKMS, Protokół z 5 lutego 1986 r.

¹² Tamże, Aneks: *Skład Komisji Muzyki Sakralnej*. Skład ten na przestrzeni działalności komisji w latach 1986–2003 niejednokrotnie ulegał zmianom. W 1991 r. dołączył Marek Urbańczyk (AAKMS, Protokół z 22 października t.r.); w 1998 r. Henryk Jan Botor zastąpił Gerarda Pyrtka (AAKMS, Protokół z 5 marca t.r.); w roku 1991 s. Jadwiga Wyrozumska CSSE zastąpiła s. Antonettę Dadok (Protokół z 21 listopada t.r.). Zob. również: *Słownik biograficzny duchowieństwa (archi) diecezji katowickiej 1922–2008*, red. J. Myszor, D. Bednarski i in., Katowice 2009, s. 330–331; R. Rak, M. Nurzyńska, *Działalność Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej w Katowicach w latach 1992–2005* [mps], Cieszyn 2006, Aneks 2: *Biogramy członków Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej*, s. 124–131, 134–149.

Nowo mianowany Przewodniczący wyznaczył komisji następujące cele i priorytety:

- utworzenie sekcji;
- troska o organistów (spotkania formacyjne, redakcja karty organisty, kształcenie nowych kadr w Diecezjalnym Studium Organistowskim oraz w innych ośrodkach);
- przygotowanie muzycznej części *Skarbca modlitw i pieśni* oraz drugiego wydania *Chorału Śląskiego*;
- współpraca z chórami działającymi w diecezji.

2.1. Sekcje Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej

Pierwszym zadaniem, z którym przyszło się zmierzyć ks. A. Reginkowi jako przewodniczącemu komisji, był projekt jej podziału na sekcje. Miało to na celu – jak przyznaje sam pomysłodawca – „usprawnienie jej działania i wykorzystanie kompetencji jej członków”¹³. Utworzono sześć sekcji¹⁴:

1. Sekcja kształcenia i doksztalcania organistów (ks. E. Poloczek, E. Laksa, R. Dwornik, S. Prochownik). Do jej zadań należało kierowanie działalnością Diecezjalnego Studium Organistowskiego, przygotowanie spotkań organistów od strony liturgicznej i warsztatowej.

2. Sekcja budownictwa organowego (J. Gembalski, ks. E. Poloczek, W. Szymański, M. Urbańczyk, Z. Zasada jako konsultant). Jej członkowie przymierzali się do „sprawdzenia aktualnego stanu organów w diecezji oraz sporządzenia spisu firm organmistrzowskich”¹⁵.

3. Sekcja chórów kościelnych (K. Kaganiec, P. Kapłanek, G. Pytrek). Jej zadaniem było „zorganizowanie centralnego zbioru i wypożyczalni nut chórowych oraz przygotowanie projektu przeglądu chórów działających w Diecezji Katowickiej w ramach Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej”¹⁶.

4. Sekcja kształcenia i doksztalcania muzycznego i liturgicznego duchowieństwa: księży, kleryków i sióstr zakonnych (ks. A. Reginek, ks. R. Rak, s. Antonetta Dadok SCB) miała się zająć muzyczną formacją osób odpowiedzialnych za liturgię w seminariach i domach zakonnych oraz wprowadzaniem tam śpiewu liturgii godzin.

5. Sekcja oceny dotychczasowego repertuaru pieśni kościelnych i rozpowszechniania pieśni nowych (ks. R. Rak, ks. A. Reginek, ks. J. Waliczek, J. Gembalski, R. Dwornik, W. Szymański, K. Kaganiec, G. Pytrek). Zatwierdziła ona już

¹³ Wywiad..., s. 2.

¹⁴ AAKMS, Aneks do protokołu z 5 lutego 1986 r. Podkreślono nazwiska przewodniczącego sekcji.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

powstałe kompozycje oraz została zobligowana do przygotowania drugiego wydania *Chorału Śląskiego*.

6. Sekcja oceny i rozpowszechniania piosenki religijnej (ks. S. Puchała, ks. A. Reginek, ks. J. Waliczek, s. Antonetta Dadok). Do jej zadań należała weryfikacja nowo powstałych tego typu kompozycji i propagowanie ich wykonania poza liturgią.

Po sformułowaniu zadań ks. A. Reginek jako przewodniczący zasugerował, by do następnego zebrania komisji, które wyznaczył na wrzesień 1986 r., każda z sekcji odbyła przynajmniej dwa spotkania. W czasie drugiego spotkania, 10 września tegoż roku, przewodniczący poszczególnych sekcji złożyli sprawozdanie z wykonanych zadań. Na kolejnych posiedzeniach komisji, które – w czasie kiedy jej przewodniczącym był ks. A. Reginek – odbywały się w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, wracano do wyznaczonych poszczególnym sekcjom zadań i przyspieszano ich realizację.

2.2. Troska o formację organistów

Już na spotkaniu inauguracyjnym Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej w nowym składzie została podjęta sprawa karty organisty¹⁷. Jej redakcję w celu ustalenia uprawnień i obowiązków organistów, warunków zatrudnienia oraz wieku przejścia na emeryturę zalecił I Synod Diecezji Katowickiej¹⁸. Członkowie komisji zdawali sobie sprawę z trudności w realizacji tego celu.

W stosunkowo krótkim czasie zredagowano wstępny tekst, który stał się przedmiotem dyskusji. Najwięcej trudności przysporzył passus dotyczący wynagrodzenia organistów. Ksiądz Reginek zaproponował aneks do karty, który uwzględniałby lata pracy i kwalifikacje¹⁹. Opracowano również tekst umowy o pracę między organistą a parafią²⁰. Tekst karty organisty podano do wiadomości wszystkim rządom parafii, zamieszczając go na łamach „Wiadomości Diecezjalnych”²¹. Oprócz tego rozdano go organistom w czasie dnia skupienia w Bogucicach²². Do treści tego dokumentu powracano na kolejnych spotkaniach komisji.

Przewodniczący komisji pełnił także funkcję duszpasterza organistów diecezji katowickiej²³. Zdawał sobie sprawę z tego, że każdy organista, aby móc rzetelnie wypełniać swoją posługę, potrzebuje formacji – zarówno duchowej, jak i zawodowej – oraz doskonalenia swojego warsztatu. Miały temu służyć dni skupienia,

¹⁷ AAKMS, Protokół z 5 lutego 1986 r.

¹⁸ *Wiara, modlitwa i życie w Kościele Katowickim. Uchwały I Synodu Diecezji Katowickiej* [dalej: *Uchwały I Synodu...*], Katowice–Rzym 1976, (5.2.2), s. 80.

¹⁹ AAKMS, Protokół z 10 września 1986 r.

²⁰ Tamże, Aneks do w/w protokołu.

²¹ Karta organisty, w: „Wiadomości Diecezjalne”. Organ urzędowy Kurii Diecezjalnej w Katowicach, nr 5, maj 1986, s. 22–26. (VD II-1035/86/

²² AAKMS, Dzień skupienia organistów 10 marca 1987.

²³ AAKMS, Dekret ks. abpa Damiana Zimonia dla ks. A. Reginka z 19 listopada 1992 r.

organizowane początkowo raz w roku, w Wielkim Poście, a z biegiem lat także w Adwencie. Odbywały się w dwóch miejscach: w Katowicach i w Rybniku²⁴. Ich tematykę ustalali wspólnie członkowie komisji. Jako przykład może służyć spotkanie z 21 stycznia 1991 r., w czasie którego ustalono, że w czasie dnia skupienia organistów „zostanie omówiona i wykonana VIII Msza gregoriańska. Organistom zostanie udostępniony akompaniament tej Mszy w opracowaniu prof. Feliksa Rączkowskiego”²⁵.

Szczególnym spotkaniem formacyjnym były rekolekcje dla organistów. Na zebraniu komisji, które odbyło się 21 stycznia 1990 r., ks. A. Reginek zaproponował, by „w terminarzu rekolekcji zamkniętych w Kokoszykach znalazł swoje miejsce termin takich rekolekcji dla organistów”²⁶. On sam prowadził ćwiczenia rekolekcyjne. W czasie spotkań komisji dzielił się zarówno swoimi spostrzeżeniami, jak i uwagami samych organistów odnośnie do stanu muzyki kościelnej w diecezji²⁷. Jedną z nich była sugestia, aby komisja przypominała celebransom, „by nie odchodzili od ołtarza wcześniej niż po zakończeniu pierwszej zwrotki śpiewanej wtedy pieśni”²⁸.

Na spotkaniu komisji, które miało miejsce 22 marca 2001 r., ks. A. Reginek poinformował zebranych o projekcie wydania katalogu organistów i muzyków kościelnych archidiecezji katowickiej, w celu usprawnienia kontaktu między organistami. Oprócz ich danych personalnych, które miały się znaleźć w III rozdziale katalogu, miało być w nim miejsce także na nauczanie Kościoła o muzyce organowej i posłudze organisty (rozdział I), tekst karty organisty (rozdział II), informacje o Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej (rozdział IV) i Studium Organistowskim (rozdział V) oraz o organach w kościołach archidiecezji (rozdział VI)²⁹. Ksiądz Przewodniczący opracował również kwestionariusz dla organistów, dzięki któremu można stworzyć bazę danych personalnych³⁰.

Niestety, propozycja ta z różnych, często niezależnych od komisji, przyczyn pozostała tylko w sferze projektu.

Jednym ze sposobów mobilizacji organistów do doskonalenia warsztatu zawodowego była propozycja „wizytowania stanu organów i podniesienia poziomu gry”³¹. Co jakiś czas powracała ona w czasie kolejnych zebrań komisji. Wskazywano też na potrzebę zredagowania kwestionariusza dotyczącego posługi organisty

²⁴ AAKMS, Protokoły z 18 lutego 1988, 21 listopada 1988.

²⁵ AAKMS, Protokół z 21 stycznia 1991 r.

²⁶ AAKMS, Protokół z 21 listopada 1990 r.

²⁷ „Organisci zebrani na rekolekcjach w Kokoszykach narzekali z powodu zaniedbania nieszpór parafialnych, a także z powodu istnienia różnych wersji tekstów pieśni”. – AAKMS, Protokół z 2 marca 1997r.

²⁸ AAKMS, Protokół z 26 listopada 1998 r.

²⁹ Protokół z 22 marca 2001r.

³⁰ Tamże, Aneks do w/w protokołu.

³¹ AAKMS, Protokół z 5 lutego 1986 r.

w danej parafii oraz aktualnego stanu organów³². Starania komisji w tym zakresie zostały uwiecznione nominacją doc. Juliana Gembalskiego na diecezjalnego wizytatora organistów i organów³³.

Duszpasterz organistów był również zainteresowany ich codziennymi sprawami, takimi jak gwarancja dnia wolnego w tygodniu, w zamian za posługę w niedzielę, korzystanie z pomocy organisty-zastępcy³⁴. Postulował również konieczność przygotowania w parafii niedzielnej i świątecznej liturgii przez osoby bezpośrednio ją tworzące: duszpasterzy, organisty oraz – gdy zajdzie taka potrzeba – innych muzyków (dyrygenta chóru, scholi, kapelmistrza)³⁵.

Godna uwagi jest inicjatywa honorowania muzyków obchodzących znaczące jubileusze pracy zawodowej podziękowaniem ze strony pasterza archidiecezji katowickiej za wieloletnią posługę dla Kościoła. To z inicjatywy ks. A. Reginka otrzymywali oni od ks. abpa D. Zimonia listy gratulacyjne³⁶.

Członkowie Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej byli świadomi, że konieczne jest kształcenie nowych organistów. Ksiądz A. Reginek zetknął się z tą sprawą jako p.o. kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego, jeszcze zanim wszedł oficjalnie w skład komisji. Sam kierownik, ks. Edward Poloczek, niejednokrotnie informował członków komisji o poczynaniach tej jednostki edukacyjnej, działającej od roku 1964³⁷.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom młodych ludzi pragnących podjąć posługę organistów, szukano rozwiązań, które umożliwiłyby zdobycie im jak najlepszego wykształcenia. Jednym z takich rozwiązań była inicjatywa prof. J. Gembalskiego – w Akademii Muzycznej w 1991 r. „zostało otwarte przysposobienie studentów organów do gry liturgicznej”³⁸. Podobną innowację wprowadzono w Instytucie Pedagogiki Muzycznej Uniwersytetu Śląskiego (filia w Cieszynie), a także w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia im. M. Karłowicza w Katowicach. Ksiądz A. Reginek czuwał z ramienia arcybiskupa katowickiego nad tym, by wykładowcy wprowadzali adeptów sztuki organowej w poprawną grę liturgiczną. W latach 1992–2005 sam był wykładowcą monodii we wspomnianym instytucie w Cieszynie³⁹.

Tak wykształceni organiści, w myśl zaleceń I Synodu Diecezji Katowickiej, mieli podnosić poziom muzyki w diecezji katowickiej⁴⁰.

³² AAKMS, Protokół z 18 lutego 1988 r.

³³ AAKMS, Protokół z 5 października 1989 r.

³⁴ Tamże.

³⁵ AAKMS, Protokół z 21 listopada 1990 r.

³⁶ Otrzymali go m. in. Piotr Siwy (50 lat pracy organistowskie), Elżbieta Woźnica (25 lat).

³⁷ E. Poloczek, *Studium Organistowskie Archidiecezji Katowickiej*, SSHT 27/28 (1994–1995), s. 294.

³⁸ AAKMS, Protokół z 20 listopada 1991 r.

³⁹ Wywiad z dr hab. Bogumiłą Dunikowską, pracownikiem naukowym Instytutu Muzyki na Wydziale Artystycznym UŚ w Cieszynie, przeprowadzony 10 maja 2018 r. przez s. M. Benignę Tkocz AM – archiwum własne autorki.

⁴⁰ *Uchwały I Synodu...* (5.2.3), s. 80.

2.3. Redakcja *Skarbcza, Chorału Śląskiego* oraz śpiewnika diecezjalnego

Analiza stanu muzyki sakralnej w diecezji katowickiej, jakiej dokonał I Synod, wykazała braki w repertuarze pieśni kościelnych, zarówno pod względem melodii, jak i tekstów. Konieczne było zrewidowanie pieśni zawartych w modlitewnikach, w różnych śpiewnikach oraz w reedycji *Chorału Śląskiego*. Na ten stan rzeczy zwrócił uwagę na łamach „Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych” zastępca przewodniczącego DKM, ks. R. Rak⁴¹.

Diecezjalna Komisja Muzyki Sakralnej, a zwłaszcza jej Przewodniczący, stanęli przed nie lada wyzwaniem. Ksiądz Reginek, jako znawca śpiewników liturgicznych, podjął się niełatwego przedsięwzięcia – redakcji wymienionych wyżej pozycji. Jako pierwszy został zredagowany i wydany *Skarbiec modlitw i pieśni*⁴². Prace nad nim trwały kilka lat. Po uzgodnieniu z wydawnictwem diecezjalnym Księgarnia św. Jacka w Katowicach w jego skład weszło tylko 400 z 700 planowanych pieśni⁴³.

Arcybiskup Damian Zimoń przesłał na ręce Księdza Przewodniczącego AKMS podziękowanie za redakcję zbioru. Wyraził również życzenie, by komisja zajęła się śpiewnikiem diecezjalnym oraz redakcją nowego wydania *Chorału Śląskiego*⁴⁴.

Wobec faktu, że nie wszystkie zaplanowane pieśni kościelne znalazły się w *Skarbcu* oraz sugestii Arcybiskupa, członkowie komisji przyznali, iż istotnie „rodzi się pilna potrzeba zredagowania śpiewnika diecezjalnego, który byłby o wiele obfitszym zbiorem pieśni kościelnych”⁴⁵. Miał on stanowić wzór podstawowych śpiewów liturgicznych⁴⁶. Propozycję tę poparła Archidiecezjalna Komisja Liturgiczna, rozciągając jego zakres na teren całej metropolii górnośląskiej, o czym wspomniał jej przewodniczący, ks. Romuald Rak⁴⁷. Zasugerował, że dobrze byłoby również wydać kasetę z pieśniami zamieszczonymi w tym śpiewniku.

Lektura protokołów komisji pozwala prześledzić proces powstawania zarówno *Śpiewnika archidiecezji katowickiej*⁴⁸, *Chorału śląskiego*, jak i działalności ks. A. Reginka jako jego głównego redaktora. Początkowo ŚAK miał być zbiorem tylko pieśni śpiewanych w czasie mszy świętej, z wyłączeniem części stałych⁴⁹. W trakcie prac, za sugestią Przewodniczącego komisji, odstąpiono od tego założenia i włączono do zbioru melodie części stałych mszy

⁴¹ R. Rak, *Śpiew i muzyka w uchwatach Synodu Katowickiego*, SSHT, 15 (1981), s. 86.

⁴² *Skarbiec modlitw i pieśni* [dalej: *Skarbiec*], Katowice 1994.

⁴³ AAKMS, Protokół z 2 marca 1994 r.

⁴⁴ AAKMS, Pismo ks. Abpa D. Zimonia do ks. A. Reginka z 12 lutego 1995 r. (PR 51-42/95)

⁴⁵ AAKMS, Protokół z 2 marca 1994 r.

⁴⁶ AAKMS, Protokół z 21 marca 1996 r.

⁴⁷ AAKat, 47/2621 Diecezjalna Komisja Liturgiczna, Zaproszenia i protokoły 1986–1995, s. 125; AAKMS, Protokół z 15 lutego 1992 r.

⁴⁸ Dalej: ŚAK.

⁴⁹ AAKMS, Protokół z 15 lutego 1992 r.

świętej w całości, a nie według następstwa poszczególnych śpiewów mszalnych⁵⁰. Trzon zasobów śpiewnika stanowiły pieśni zamieszczone w pierwszym wydaniu *Chorału Śląskiego*⁵¹.

W trakcie redakcji ŚAK-a jego Redaktor naczelny na forum komisji wielokrotnie przedstawiał trudności wynikające z różnych zapisów pieśni⁵². Dotyczyły one różnic melodycznych i rytmicznych. W wyniku długich dyskusji wypracowano konsensus dotyczący zapisu niektórych śpiewów, zamieszczając w ŚAK-u ich różne wersje melodyczne⁵³. Pamiętano o współczesnych kompozycjach o zasięgu ogólnopolskim, takich jak *Pan Wieczernik przygotował* czy *O, Boże, dzięki Ci składamy* i innych⁵⁴. Nie zapomniano również o śpiewach pozaliturgicznych. Wszystkie kompozycje zostały opatrzone kolejnymi numerami (w sumie 860), pozostawiając miejsce na pieśni, które miały zostać włączone w kolejnych wydaniach śpiewnika. Tak zredagowany *Śpiewnik archidiecezji katowickiej* ukazał się drukiem w Roku Jubileuszowym oraz w 75. rocznicę powstania archidiecezji katowickiej⁵⁵.

Wraz z ŚAK-iem powstał *Skarbiec pieśni kościelnych*⁵⁶, zawierający ich teksty bez zapisu nutowego, z numeracją korespondującą ze śpiewnikiem, co ułatwiało znalezienie wykonywanej pieśni.

Zgodnie z sugestią ks. abpa D. Zimonia Archidiecezjalna Komisja Muzyki Sakralnej przystąpiła do opracowania drugiego wydania *Chorału Śląskiego*. Ksiądz Przewodniczący zaprosił do współpracy zarówno członków komisji⁵⁷, jak również muzyków spoza jej grona⁵⁸. Jednocześnie zachowano harmonizację niektórych pieśni zaczerpniętych z pierwszego wydania chorału⁵⁹. Ksiądz A. Reginek zwrócił uwagę, by harmonizacja pieśni przy całej różnorodności była jednolita stylistycznie oraz by każda strona chorału była przygotowana według ustalonego wzoru⁶⁰. Ostatecznie pierwszy tom *Chorału Śląskiego* został wydany w 2003 r.

⁵⁰ AAKMS, Protokół z 5 marca 1998 r.

⁵¹ *Chorał. Towarzyszenia do śpiewników i modlitewników śląskich*, Katowice 1966 (t. I), 1968 (t. II).

⁵² AAKMS, Protokół z 29 listopada 1995 r., z 21 czerwca 1996 r.

⁵³ Np. *Czego chcesz od nas, Panie* – mel. Ks. T. Raka (ŚAK 297.1) i ks. Z. Piaseckiego (ŚAK 297.2), *Twoja cześć, chwala* mel. Mioduszewskiego (ŚAK 278.1) mel. ks. R. Gajdy (ŚAK 278.2).

⁵⁴ ŚAK 256, 304.

⁵⁵ *Śpiewnik archidiecezji katowickiej*, Katowice 2000.

⁵⁶ *Skarbiec pieśni kościelnych*, Katowice 2000.

⁵⁷ Byli nimi H. J. Botor, K. K. Kaganiec, E. Laksa, W. Szymański, M. Urbańczyk, ks. J. Waliczek.

⁵⁸ Marian Sobisz, Arkadiusz Popławski.

⁵⁹ Dotyczy to zwłaszcza kompozycji R. Dwornika z ich odautorską harmonizacją (*Przez Chrztu świętego wielki dar, Cóż Ci, Jezu, damy*)

⁶⁰ AKMS, Protokoły z 26 listopada 1999 r. i z 2 marca 2001 r.

2.4. Troska o chóry z terenu archidiecezji katowickiej

Jednym z zaleceń I Synodu Diecezji Katowickiej było włączanie chórów do liturgii i troska o ich rozwój, szczególnie w duchowym aspekcie⁶¹. Od początku uczestnictwa w Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej ks. A. Reginek łączył jej przewodniczenie z działalnością w Oddziale Śląskim Polskiego Związku Chórów i Orkiestr⁶², najpierw od 1986 r. jako członek, następnie od 1992 r. jako jego kapelan⁶³. Razem z Rajmundem Hanke, prezesem związku, oraz Rufinem Bańczykiem i Barbarą Zielonką-Rusin, dyrektorem artystyczną, wszedł do zarządu związku. Jako delegat biskupa katowickiego uczestniczył w spotkaniach chórów, celebrując Eucharystię w ich intencji, zwłaszcza z okazji jubileuszy powstania zespołów lub innych znaczących rocznic. Podejmował również inne wyzwania związane z działalnością chórów.

W 1991 r. Przewodniczący przekazał członkom komisji wystosowane przez OŚl PZChiO zaproszenie do współorganizacji Górnośląskich Dni Muzyki Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego. Za pośrednictwem komisji zaproszenie to zostało przekazane nie tylko chórom zrzeszonym w związku, lecz również zespołom wykonującym muzykę religijną w kościołach. Spotkało się ono z żywym odzewem ze strony chórów i zapoczątkowało coroczne spotkania z muzyką sakralną.

Podobnie z inicjatywy zarządu OŚl PZChiO, w tym Księdza Kapelana, zostały zapoczątkowane takie wydarzenia jak: pielgrzymka chórów i orkiestr do Matki Bożej Piekarskiej, połączona z Festiwałem Pieśni Maryjnej „Magnificat”⁶⁴ czy adoracja zespołów chóralnych i orkiestrowych przy żłóbku w Panewnikach⁶⁵. W celu lepszego przeżycia tych spotkań przygotowywał odpowiednie komentarze, tematycznie związane z wykonywanymi utworami. Ksiądz A. Reginek jako kapelan uczestniczył także w pielgrzymce chórów i orkiestr Diecezji Katowickiej do Rzymu. Zespoły te były odpowiedzialne za muzyczną stronę liturgii mszy świętej sprawowanej przez papieża Jana Pawła II⁶⁶. Pełniąc posługę kapelana związku, ks. Reginek szczególnie troszczy się o duchowe dobro chórzystów.

2.5. Inne inicjatywy

Działalność ks. A. Reginka nie ograniczała się nigdy tylko do troski o organistów i chóry, redakcji ŚAK-a i *Chorahu Śląskiego*, ale wychodziła daleko poza ramy

⁶¹ „Powierza się włączanie w nabożeństwa chórów i zespołów śpiewających, wykonujących nawet poważniejsze dzieła muzyki religijnej dopuszczanej do liturgii” – *Uchwały I Synodu...* (5.2.4), s. 80.

⁶² Dalej: OŚl PZChiO.

⁶³ Dekret nominacyjny ks. abpa D. Zimonia dla ks. A. Reginka z 3 grudnia 1992r. (VD II-1491/92)

⁶⁴ AAKMS, Pismo OŚl. PZChiO z dnia 31 stycznia 1991 r.

⁶⁵ AAKMS, Protokół z 27 lutego 1998 r.

⁶⁶ AAKMS, Protokół z 27 listopada 1998 r.

przewodniczenia komisji. Jako znawca monodii liturgicznej odpowiedział na propozycję swojego zastępcy, ks. R. Raka, dotyczącą opracowania melodii Pasji na Niedzielę Palmową i Wielki Piątek⁶⁷. Owocem adaptacji opisów Męki Pańskiej zawartej w II tomie *Lekcjonarza mszalnego* było wydanie zbioru *Śpiewy Pasji choralowej. Pasja Hoppego*⁶⁸.

Ksiądz Przewodniczący wielokrotnie brał udział w ogólnopolskich spotkaniach muzyków kościelnych. Szczególne wydarzenie miało miejsce w dniach 23–24 września 1999 r. w Konstancinie. Spotkali się tam muzycy kościelni i muzykologowie zatroskani o stan muzyki sakralnej w Polsce. Jednym z nich był ks. A. Reginek⁶⁹. Owocem tego spotkania było powstanie Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych⁷⁰. Jego głównym celem jest – jak czytamy w obecnym statucie – „troska o dobro i piękno muzyki sakralnej”⁷¹. Miało ono – w myśl jego założycieli – „działać głównie przez oddziały diecezjalne, zrzeszające muzyków pracujących w Kościele i dla Kościoła”⁷².

Ksiądz A. Reginek zarówno jako członek, jak i w późniejszym czasie jako prezes SPMK informował o jego działalności. Zachęcał również członków komisji i innych muzyków kościelnych do zapoznania się ze statutem stowarzyszenia oraz włączenia się w jego szeregi⁷³.

Owocem spotkań komisji muzycznych na szczeblu ogólnopolskim był projekt redakcji *Słownika polskich muzyków kościelnych*. Przewodniczący komisji działających w diecezjach otrzymali zadanie opracowania biogramów osób z terenu swoich diecezji, szczególnie zasłużonych w dziedzinie muzyki kościelnej. W czasie spotkania AKMS w roku 1997 ks. A. Reginek poinformował zebranych o tej inicjatywie i poprosił ich o dostarczenie biogramów wymienionych wyżej osób⁷⁴. Temat ten powracał na spotkaniach zarówno w ramach SPMK, jak i na kolejnych posiedzeniach komisji⁷⁵. Niestety realizacja projektu uległa zawieszeniu, ponieważ nie wszystkie diecezje dostarczyły pełną bazę danych.

⁶⁷ AAKMS, Protokół z 23 listopada 1995 r.

⁶⁸ *Śpiewy Pasji choralowej. Pasja Hoppego*, oprac. A. Reginek, Katowice 1996 (Śląska Biblioteka Muzyczna).

⁶⁹ W spotkaniu wzięli również ks. Ireneusz Pawlak, ks. Andrzej Filaber, ks. Robert Tyrała, ks. Andrzej Zajac, ks. Piotr Paćkowski i Remigiusz Pośpiech.

⁷⁰ Dalej: SPMK.

⁷¹ <http://www.spmk.pl/indeks.php/regulaminy/statut-stowarzyszenia> [dostęp: 29.05.2018]

⁷² AAKMS, Protokół z 26 listopada 1999 r.

⁷³ AAKMS, Protokół z 29 listopada 2001 r.

⁷⁴ AAKMS, Protokół z 26 listopada 1997 r.

⁷⁵ AAKMS, Protokół z 26 listopada 1999 r., 29 listopada 2001 r.

3. ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO ARCHIDIECEZJALNEJ KOMISJI MUZYKI SAKRALNEJ

W czerwcu 2003 r. ks. A. Reginek został zwolniony z funkcji przewodniczącego AKMS⁷⁶. Nadal jednak pozostał w jej szeregach jako zastępca przewodniczącego, ks. dra Wiesława Hudka⁷⁷. W dalszym ciągu jest jej aktywnym członkiem. Brał udział w przygotowaniach I Archidiecezjalnego Kongresu Muzyki Liturgicznej w 2005 r., redagując materiały inicjujące to wydarzenie⁷⁸. Jako Prodziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach poprowadził I sesję kongresu, a następnie w czasie II sesji w Akademii Muzycznej im K. Szymanowskiego dokonał prezentacji nowego tomu *Chorału Śląskiego*⁷⁹. Natomiast podczas II Archidiecezjalnego Kongresu Muzyki Liturgicznej w 2016 r. wygłosił referat *Posłannictwo dziejowe chórów na Górnym Śląsku*⁸⁰. Z jego inicjatywy, jako kapelana Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr, w kongres włączyły się chóry zrzeszone w tej organizacji⁸¹. Wraz z innymi członkami komisji jeszcze przed kongresem przygotował jej statut oraz zredagował regulamin organistów⁸².

Uwieńczeniem działalności redakcyjnej ks. A. Reginka było wydanie pozostałych tomów *Chorału Śląskiego*⁸³.

Jako prezes SPMK w latach 2005–2013, a zarazem członek komisji, przewodniczył ogólnopolskim spotkaniom w różnych ośrodkach Polski⁸⁴. Wraz z członkami stowarzyszenia zredagował *Normy ogólne dla muzyków kościelnych posługujących w diecezjach Polski*⁸⁵. Był także członkiem kolegium redakcyjnego *Instrukcji Episkopatu Polski o muzyce kościelnej*, zatwierdzonej na jego posiedzeniu 14 października 2017 r.⁸⁶

⁷⁶ AAKMS, Dekret ks. abpa D. Zimonia z dnia 20 czerwca 2003 r.

⁷⁷ AAKMS, Sprawozdanie z działalności AKMS z lat 1999-2004.

⁷⁸ A. Reginek, *Miejsce i znaczenie kościelnych zespołów śpiewających w liturgii po Soborze Watykańskim II*, w: *Muzyka liturgiczna w Kościele Katowickim 1925–2005*, red. W. Hudek, Katowice 2005, s. 45–52.

⁷⁹ A. Reginek, *Prezentacja nowego tomu Chorału Śląskiego*, w: *Śpiewajmy i grajmy Panu. I Archidiecezjalny Kongres Muzyki Liturgicznej 21–22.X. 2005*, red. A. Reginek, W. Hudek, Katowice 2007, s. 30-34.

⁸⁰ A. Reginek, *Posłannictwo dziejowe chórów na Górnym Śląsku*, w: *Wczoraj dziś i jutro muzyki liturgicznej w Kościele Katowickim*, red. W. Hudek, Katowice 2017, s. 99-115.

⁸¹ AAKMS, Protokół 2/2014 z 30 października 2014 r.

⁸² *Statut Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej. Regulamin pracy organisty w Archidiecezji Katowickiej*, Katowice 2016.

⁸³ *Chorał Śląski*, Katowice, t. II 2006, t. III 2011.

⁸⁴ M.in. w Kokoszycach, Licheniu, Pelplinie, Częstochowie, Warszawie i in.

⁸⁵ *Normy ogólne dla muzyków kościelnych posługujących w diecezjach Polski*, w: *Musica Ecclesiastica. Rocznik Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych*, nr 3/2008, s. 69–72.

⁸⁶ <http://www.episkopat.pl/instrukcja-konferencji-episkopaty-polski-o-muzyce-kościelnej> [dostęp: 25.05.2018].

Od 2016 r. w ramach AKMS pełni funkcję przewodniczącego Podkomisji ds. Twórczości Muzycznej oraz jest członkiem Podkomisji ds. Kształcenia⁸⁷. Aktualnie przygotowuje *Słownik muzyków śląskich XIX i XX w.*⁸⁸

ZAKOŃCZENIE

Lektura dokumentów znajdujących się w archiwum Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej, na treści których w większości opiera się niniejszy artykuł, ukazuje aktywność ks. Antoniego Reginka na wielu polach. Nie da się wyliczyć ich wszystkich, stąd wybrano najbardziej charakterystyczne, związane z okresem jego działalności jako przewodniczącego tego gremium. Duszpasterstwo organizatorów, formacja alumnów, redakcja *Skarbca modlitw i pieśni*, *Śpiewnika Archidiecezji Katowickiej*, opieka duchowa nad chórami archidiecezji – to tylko niektóre obszary działalności Księdza Profesora. Zapewne ujawni on jeszcze inne projekty, których jest inicjatorem i w ten sposób ubogaci zarówno działalność komisji, jak i muzykę sakralną w archidiecezji katowickiej.

⁸⁷ AAKMS, Protokół 2/2016 z 30 czerwca 2016 r.

⁸⁸ AAKMS, Protokół 1/2017 z 16 czerwca 2017 r.